

50 biztos tipp Európa Atlantisza mellett:

(Forrás: dr. Móczár István „*Európa Atlantisza*”¹⁰³ című könyvében – bővített változatban)

Lektorálta: dr. Pásztor József

Szerkesztette: dr. Móczár István

Utolsó módosítás: 2012. július 25.

*Sok van, mi csodálatos,
de az embernél nincs semmi csodálatosabb.*
Szophoklész

Dr. Móczár István szerző, az Olvasónak!

Tippek bemutatásával arra törekedtem, hogy akiket még nem érintett meg Atlantisz titka, azoknak áttekintést nyújtsak a rejtélyes világról. A történelemkutatás egyik velejárója, hogy könnyen tévútra kerülhet az a kutató, kinek fantáziája túl gazdag minden tudományos megalapozottság nélkül. Az orvosok precizitásával, sokszor kételkedve önmagammal, ismertem meg az Atlantiszhoz vezető utat. Az emberiség kollektív tudatába „beégett” a hajdan volt Éden létezése, független attól, hogy a bolygónk melyik részén éltek az emberek. Mivel Platón fejlett civilizációról írt, felvetődik a kérdés: Atlantisz Európában virágzott egykoron? A kutatásaim során kezembe vettem a laptopomat, fényképezőgépet és kamerámat. Leültem egy árnyas helyre, és azt gépeltem a számítógéembe, amit éppen láttam és megtapasztaltam. Legyen az a híres New York-i Metropolitan Múzeum vagy a világ egyik legkorábbi anatóliai városa, Çatal Hüyük, vagy a Coguli nők tánca (sziklarajzok), amelyek atavisztikus képként jelennek meg jóval később, több ezer év múlva Krétán, de sorolhatnám a híres városokat, palotákat, erődöket: Akrotiri, Knósszosz, Mükéné stb. Minden mindennel összefügg! A feladatomnak tekintetem, hogy a történelem hézagai közötti rést kitöltsem a legújabb információkkal.

Az ókor európai történészek túldimenzionálása közben gyanú ébredt egy maroknyi tudósban, hogy a nagy civilizációk közelében kellett lennie egy „köztes” civilizációnak, amely „kelesztette” a környező népeket, rendkívüli tudás birtokába jutottak, és eltűntek a civilizációk színpadáról. Hála Sir Arthur Evans angol régésznek, aki a krétai knósszoszi palota romjait feltárta a világ nagy bámulatára. A minószi kultúra bemutatása zavart okozott a dogmatikusok világában. Nehezen fogták fel, hogy az Égei-tenger „poros” szigetein jelentős civilizáció virágzott a bronzkorban. eltűnésének okai összetettek. Majd látni fogjuk, hogy az ókorban is voltak globális katasztrófák, mint például Théra

felrobbanása után kialakult szökőhullámok, tektonikus földrengések. Jóval később természeti katasztrófa végzett például az antik Alexandriával.

Könyvtári anyagot böngésztem át, és főleg a mediterrán térség keleti régióját és annak mellékét kutattam, immáron 25 éven keresztül. Szent meggyőződéssel vallom, hogy a helyszínek megkeresése, kutatása közelebb hozza az embert az igazsághoz. A szénakazalban már nem az elképzelt parányi tűt kerestem, hanem kézzel is megfogható régészeti tárgyakat. Az egyik ilyen rejtélyes tárgy került a kutatásom fókuszába – MINÓSZ GYŰRŰ –, amelyről ez a könyv is szól. Az 50 tipp valójában az előző könyvem¹⁰³ írásakor fogalmazódott meg bennem, de a könyvből a TOP helyszűke miatt kimaradt. Az Atlantiszról összegyűjtött csokor sokat segíthet azoknak, akik még nem olvastak az elveszett városról. Óriási az érdeklődés az ismeretlen kultúrák megismerése iránt. Ez az emberi „kíváncsiság” vezetett a genetikai régészet bevezetésére, de az Ember már az élet nyomait keresi az űrben, és véli megtalálni naprendszer bolygóin, holdjain, vagy a távoli galaxisokban. Egyre többet tudunk a múltunkról, jelenünkről, de közeli jövőnktől már jobban rettegünk. Mit hoz vajon a holnap? Alig egy emberöltő sem telt el, hogy megtapasztaljuk a globális változások kellemetlen hatásait. Nem rég temették el Japánban az iszonyatos földrengés és cunami áldozatait, s már újabb katasztrófákról szólnak a híradások, megsérültek a tengerparti erőművek atomreaktorai. A szivárgás veszélyezteti az Óceán élővilágát.

Atlantisz megismerése éppen ahhoz ad érveket az emberiségnek, hogy a népeknek össze kell fogniuk a bajok elhárítására, különben az emberi faj csak vesztese lehet a világ átalakulásának.

A minószi Atlantiszról, amely Európa bölcsője volt:

1. A bronzkori minószi civilizáció több mint ezer évvel Platón kora előtt virágzott, vagyis Kréta igencsak ősinek számított a görögöknél. A bölcs a mítoszok és legendák alapján hallott egy fejlett szigeti kultúráról, Atlantiszról, amely egyfajta földi paradicsom lehetett a bronzkorban. A görög filozófus az igen fejlett krétai bronzkori civilizációról szóló „homályos szóbeszédek” jegyezhette le, így saját világa számára megrajzolta az ideális állam képét, melyben nagy elődjére és felmenő anyai rokonára, Szolónra hivatkozik, aki – Kr. e. 600 körül – Egyiptomban járván állítólag az egyiptomi papoktól hallotta és hagyományozta át a történet magvát. E kultúrát a béke, szépség, szórakozás, tánc, virágok, madarak, játékos állatok gondozása jellemzi, nem pedig valamilyen célratörő akarat, harcoság. A minószi Krétát széles körben Európa első civilizációjának ismerik el. A XX. század eleje előtt úgy gondolták, hogy ezek a mesék nem többek mondáknál vagy mítoszoknál. Sir Arthur Evans erőfeszítésének köszönhetően a minósziak kiléptek a mesekönyvből, és történelmi valósággá váltak. Szellemi, művészeti, politikai és társadalmi

eredményeiket tekintve ezek az emberek mindenképpen túltettek még a Platón *Atlantisz*ában leírtakon is. A híres filozófus aranyról, tűzszerű fényű oreikhalkhosz nevű fémről, szobrokról, mívesen festett oszlopokról mesélt, de nem tett említést a csodálatos freskókról, a kiváló kerámiákról, a kereskedelemben elért sikereikről, amelyeket a fejlett hajózás tett lehetővé. A minósziak örökségét betemette a múlt, és az idő fogságába került.

2. A minósziak három kontinensre kiterjedő kereskedelmi kolóniákat hoztak létre. Ez a tény mintegy igazolja Platón azon állítását, hogy Atlantisz nagyobb volt, mint Ázsia, Afrika és Európa együttvéve! Természetesen képtelenség ez az állítás, de ha figyelembe vesszük a minósziak kereskedelmi és logisztikai bázisait a távoli helyeken, azok ismeretében még közelebb kerülünk az igazsághoz. (A teljesség igénye nélkül – lásd **Kis-Ázsia:** Milétosz; Szíria: Ugarit és Alalakh, általában Levante (például, Tel Kabri); **Afrika:** Nílus-delta, Líbia; és **Európa:** Britannia, Bulgária, Szardínia, Szicília, Spanyolország, Görögországban Pülosz, Küklád szigetek, Kréta, Ciprus, Rodosz). A sor nem teljes, mert újabb távoli lelőhelyek kerülnek elő napjainkban is. Egy jelentéktelen szigeti kultúra képtelen lett volna átfogni kontinensnyi területeket...

3. A minósziak fejlett tengerjáró hajókkal, navigációval rendelkeztek, elsősorban kereskedtek, és nem háborúztak! A krétaiak 1500 évig folyamatosan mozgásba hozták – gazdaságilag és kulturálisan – a Földközi-tenger keleti medencéjének szigeteit, a kontinensek partvidékeit, miután megtisztították a tengereket a kalózoaktól (lásd: Milétosz, Ugarit, Levante, Nílus-delta). Így állítja Thuküdidész is. Az egyiptomi Atlantisz-legenda magját alighanem a megszokott minószi kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakadásában, a Nílus-deltába az árut tengeren szállító hajók elmaradásában kell keresnünk.

4. Európa első – többemeletes – palotáit is a minósziak építették, amelyeknek lakosztályait folyó vízzel, öblítős illemhelyekkel szerelték fel. A paloták falára bikákat átugró, csaknem meztelen lányokat festettek. A paloták levegőjét szellőztetőberendezésekkel tisztították, hűtötték, és az épületeket földrengés-csillapító oszlopokkal látták el. A pirosra festett, lefelé keskenyedő oszlopokat főleg fából készítették, mert jobban ellenálltak a földrengéseknek. A merev kőfalakat hajlékony fagerenda-szerkezetekkel egészítették ki, melyek ruganyosan felfogták a földlökések erejét. A fa elterjedt használata magyarázatot ad arra, hogy miért égtek le gyakran a paloták, kúriák Krétán.

5. Fejlett kézművességgel (Kamarezs-edények), művészien alkalmazott festéssel és fémiparral rendelkeztek. Termékeik keresettek voltak az akkori ismert világban, ugyanakkor nagyobb távolságokból is (Szardínia, Britannia) importáltak árukat, mint például ólmot, ónt, rezet.

6. A minósziak a civilizáció három előfeltételével rendelkeztek: 1. ismerték az írást, 2. a városokat úthálózat kötötte össze, a működtetéshez szükséges infrastruktúrát, fejlett államot hoztak létre, 3. Európa első palotáit Krétán építették fel! A *Lineáris A* táblákat elsősorban kereskedelmi célokra alkalmazták. Kis-Ázsiában több helyen is találtak írott krétai agyagtáblákat. Az ottani uralkodók pontos könyvelést vezettek a palotákban megforduló idegen kereskedőkről. Ezek az agyagtáblák rendszeresen megjelentek a krétaiak is, akiknek a hozott és vitt áruikról részletes listákat vezettek az újonnan felfedezett archívumokban (lásd: Milétosz, Ugarit, Levante stb.). „Platón – Szolón egyiptomi informátoraira hivatkozva – állítja, hogy az atlantisziak és az egykori «görögök» írástudók voltak. Írásukat azonban a katasztrófák miatt hosszú időre elfelejtették. A krétaiaknak közel 700 évig volt írásuk (*Lineáris A*), és később a műkénéi akhájoknak 200 évig (*Lineáris B*), és utána a görögök több száz évig írástudatlanok lettek, végül a föníciaiaktól vették át a betűírást. Honnan tudhatott erről Szolón és Platón, ha nem az egyiptomi papoktól?” Figyelembe kell vennünk viszont, hogy a görögök szájhagyomány útján akár egy évezredig is megőrizték a ősök/hősök dicső „dolgait”. Nem véletlen a verselés kialakulása a hivatásos énekmondóknál: hexameterekbe szedve vagy más verselési módon terjedt és rögződött a későbbi görögök emlékezetében. Az egyszerű nép ajkán mondákban és népmesékben volt mindig elbújtatva a múlt lényege. Nem indokolt tehát a tudósok többségének lebecsülő kijelentése a mondák, mesék irányában, bár kétségtelenül a régészet segít elválasztani a tényeket a fikcióktól. A pusztai (és más) népeknél legalább hetediziglen kötelező volt a leszármazás ismerete – akár versbe szedve –, sőt 2x7 vagy több nemzedékig. Çatal Hüyük lakói például szőnyegek ábráiban, mesélték el az őseik történetét, hasonlóan, mint a mai falusi családoknál Anatóliában. Graves a görög mitológián keresztül bizonyítja be, hogy egy nép mítoszá emeli a sorsát meghatározó természeti vagy társadalmi eseményeket.

7. A freskókon filmszerűen mutatták be a minószi kultúra különösen színes világát. Amnisszoszban, a *Freskók villája* kúriában előkerült egyik festményen gyanús, hogy a művész két szigetet festett meg. Angelosz Galanopulosz szeizmológusprofesszor szerint a freskóábrázolás egyik szigete volt a **Városállam** (Szantorini), másik lehetett a **Királyság** (Kréta). Galanopulosz továbbmegy, és feltételezi, hogy a két sziget lehetett Atlantisz vagy legalábbis az atlantiszi legenda valamilyen „feltámadása”.

8. Kedvenc viráguk a liliom (a „szent virág”) és a sáfrány volt, de festményeiken a fecskeábrázolást is szívesen alkalmazták (Théra). Gyümölcsstermő fáik és bokraik: birsalmafa, datolyapálma, fügefafa, körtefa, mandulafa, szőlő (leginkább a mazsolaszőlő), olajfa, gránátalmacserje. Saját kutatást folytattam a gránátalma sokféle hasznossága ügyében – magam vettem fel egyébként a gondolatát is e vonatkozásnak, miután a miniatűr gyűrűkön gyakran ábrázolták az ötvösök. Az

ókori ember jól ismerte a gránátalma gyógyhatását: néhány recept arról tanúskodik, hogy orvosi célra is használták. A gyógyszer elkészítése – természetszerűleg – nemegyszer rituális aktushoz hasonló (lásd Minósz gyűrű), így a gyümölcs számos (sokszor egymásnak ellentmondó) szimbolikus jelentést kapott. A gránátalmavirág színe és húsos szirma, valamint az, ahogy az érett gyümölcs kettéhasad és feltárja vérvörös, lédús belsejét, a szexualitásra utal. Pauszianász görög történetíró nyilatkozatából: „A gránátalmáról nem mondhatok semmit, mert ennek története az el nem beszélhető, titkos mondák kategóriájába tartozik.” Zöldségfélék számos fajtáját étkezésüknél alkalmazták: bab, répa, saláta, spárga, zeller. Fűszernövények és ajzószeresek: kakukkfű, majoránna, menta, sáfrány, zsálya. Fő kábítószer: **ópium** (mák). Különösen a tenger növény- és állatvilága ragadta meg figyelmüket. A freskókon tintahalak, hosszú karú polipok, tarisznyarakok, kagylók, repülőhalak és delfinek térnek vissza gazdag választékban, ami a természet pontos megfigyeléséről árulkodik. A krétai művészet sajátos világot teremtett meg, amely nem követi a természet törvényeit, dekoratív, lebegő alakokkal dolgozik, de mégsem látomászerűen, hanem autentikus formákkal. Az alakok mintha súlytalanok lennének, a mozgások erőlködés nélküliek; „égből” érkező istennők (lásd: Minósz gyűrű). Az Egyiptommal szoros kapcsolatot ápoló minósziak gyakran ábrázolták a papiruszt is. A festők sokat utazhattak a minószi hajókon, és útjaik során a felkeresett egzotikus tájakat megörökítették az utókor számára. Ezek a „filmbeszámoló” a mai korra vonatkoztatva, számunkra is nagyon beszédesek. http://members.iif.hu/visontay/ponticulus/rovatok/hidverok/suranyi_gorog.html

9. A krétai paloták tágas udvarain **bikaátugrásnak** hódoltak, amelyeken nézőként elsősorban nők vettek részt, és ez a rituális ceremónia ismertté tette őket a Mediterráneumban. A knósszoszi palotában mindenütt felbukkan a bikakultusz emléke, a bikaszarv motívum, leginkább az egykori paloták oromzatain.

10. Mindkét szigetnek (Szantorini és Atlantisz) voltak vulkáni eredetű meleg forrásai. A házakat fekete, fehér és vörös kövekből építették fel. Szantorini híres turistakuriózumai – a kaldera peremén épülő házakkal – ugyancsak e színekből állnak össze (lásd még a Red Beach vagy a White Beach fürdőhelyeket). A kaldera szélén húzódó kükládikus házak építészeti stílusa sokban hasonlítanak az Akrotiriben feltárt építményekre.

11. A közelmúltban a molekuláris antropológia szakemberei évezredes csontvázleteket vettek „**DNS-górcső**” alá, és azt vizsgálták, hogy a megfigyelt populáció csontjaiban maradt-e fenn nukleinsav-töredék. A vizsgálat eredményes volt, mert kiderítették a minósziak származását. A kutatók nemzetközi csapata DNS-elemzéssel célzottan tanulmányozta a minósziakra jellemző haplocsoportok szekvenciárszerteit. A görög, amerikai, kanadai, orosz

és török kutatók **193** krétai, valamint **171** Görögország középső és északi részén, az egykori neolitikus közösségek területén élő férfi maradványaiból vettek DNS-mintákat, olvasható az Ekathimerini című görög lap online kiadásában. Ezek a vizsgálatok kimutatták, hogy a neolitikum idején Krétára érkező betelepülők Kr. e. 2500 körül Anatóliából – így távolabbról, a mai Irán, Irak és Szíria területéről is – származhattak, s nem kizárólag Afrikából – közvetlen úton –, ahogy Martin Bernal amerikai kutató állította elméletében. *„A DNS-vizsgálatok tanúsága szerint a betelepülés időben egybeesett a társadalmi és kulturális fejlődéssel, amely végső soron elvezetett a minószi civilizáció megszületéséhez, Európa első palotáinak építéséhez. Eddig csupán régészeti bizonyítékokkal rendelkezünk, most már genetikai adatok birtokába is jutottunk, s DNS alapján állapíthatjuk meg az időpontokat”* – hangsúlyozta Konsztantinosz Triantafillidis, a Thesszaloniki Arisztotelész Egyetem professzora. <http://www.tvarchivum.hu/?id=271513> Bár alapos vizsgálatot végeztek a kutatók, de a minószi kultúra érlelődése, kelesztődése jóval korábban kezdődött a Krétát „teleszórt” falvakban (Mürtosz). A falusi népesség már ismerte a fazekaskorongot, a fémművességet, már 700 évvel korábban olyan óriási pithoszokat készítettek, amelyek később a palotákban jelentek meg.

12. Krétán is előkerültek törpeelefántok (legújában törpemamutok) és más egzotikus állatok csontvázai a neolit előtti korból, bár Platón elefántutalásának alapja lehetett még, hogy az egyiptomiak rendkívül sok elefántcsontot adtak el a minósziaknak. Mivel a krétaiak gyakran megfordultak Szíriában, láthattak elefántokat. Közismert, hogy az egyiptomi fáraók egyik kedvenc időtöltése az elefántvadászat volt Szíriában. A minósziak **„vadasparkokat”** alakítottak ki, ahol elefántokat tartottak. Logikusnak tűnik, hogy a helybéli polgárok a Théra szigetére érkezett idegen hajósokat igyekeztek elkápráztatni az egzotikus állatok bemutatásával. Az egyik nagyméretű edényen (lásd Fira) **foltos bika és kecske** ázsiai származásra utal. De nagy testű állatok is kerülhettek Thérára és Krétára. **Azok a hajók, amelyeket a krétaiak használtak, már Kr. e. 1800 körül is képesek voltak ilyen nagy testű állatokat, növendék marhákat messze tengeri távolságra szállítani, hiszen egyébként Knósszoszban, a mély tengertől körülvevett Kréta szigetén nem alakulhatott volna ki a bikakultusz. Így kerülhettek akár fiatal elefántok is Krétára és Thérára.** Geológusok szerint Kréta földrajzi értelemben már legalább ötmillió éve elkülönült sziget, és mély tengerek veszik körül. <http://www.origo.hu/tudomany/20120509-mamutok-minimamutok-eltek-egykor-kretan.html>

13. A paloták falát – a mükénéi időkig – nem védték masszív falak, erődítmények, mivel a minószi flotta jelenléte miatt teljesen biztonságban érezték magukat. Kréta továbbá kellő távolságban volt az akkori nagy birodalmaktól, és sokáig nem kellett tartaniuk attól, hogy a harciasabb népek megtámadják a szigetet. Így volt ez egészen a mükénéi időkig. **Az uralkodó**

nem félt a nép nyugtalankodásától, hatalma, legitimitása széles körben elfogadott volt. A minósziak dinamikus „haditengerészettel” rendelkeztek, mégpedig azért, mert megküzdöttek a kalózzal, és ezzel is biztosították a kiegyensúlyozott kereskedelmi forgalmat az Égei-tenger térségében (Thuküdidész). Ugaritban előkerült írásos táblákon is olvashatunk erről. A menetrendszerűen bekövetkezett kataklizmák megváltoztatták a kiegyensúlyozott társadalmi rendet. A papok emberáldozatokat mutattak be, hogy „kiengeszteljék” isteneiket a gyakori természeti katasztrófák megfékezése érdekében (lásd Anemoszpilia). Áldozatokat mutattak be a barlangokban és a hegytetőkön (oromzatszentély), ahol emberi végtagokat és állatokat reprezentáló szobrokat helyeztek el isteneiknek (lásd Amnisszosz, Mesza Vouno-hegy! Az egész hegyet prehellén faragások lepik el). Európában, Kis-Ázsiában már Kr. e. 6000 táján állítottak elő mákgubókból ópiumot és más kábítószerket. A sírokban elhelyezett mákgubók az ópium okozta megváltozott tudatállapotra és a halál közötti kapcsolatra utalnak. A mákgubó ábrázolása a freskókon, pecsétgyűrűkön, pecsételőkön gyakori megjelenési forma volt Krétán. A sáfrány gyógyszerként, fűszerként és kábítószerként is szolgált.

14. Az utóbbi évtizedekben megnőtt az érdeklődés a szépen megmunkált gyűrűk, pecsételők iránt. A rejtélyes figurák, a művészen vésett procedurák hierarchiája megdöbbenetette a kutatókat. A több mint 4500 minószi gyűrűnek, pecsételőnek mindössze 15%-án találkozunk emberábrázolással, míg 65%-án növények, állatok szerepelnek. Az emberi jelenetek pedig szinte kizárólag kultikus aktivitások, egyszerre játékosak és komolyak. „A Minosz gyűrű rejtélye”, avagy „The Ring of Minos”-szal foglalkozó fenti tanulmányomban – társszerzővel karöltve – görcső alá vettem a rejtélyes miniatúrt. A pecsétgyűrű középpontjában ábrázolt sziget – nagy valószínűséggel – Théra vulkáni központja lehetett. Alul Kréta épületei, és a tengeren egy minószi hajóra az ókori ötvös egy istennőt vésett rá, evezőlapáttal együtt (lásd x oldal).

15. Pavlopetrit, a világ egyik legrégebben elsüllyedt városát (Kr. e. 2400 körül alapították), a görög partok közelében tárják fel a régészek, mely mindössze három-négy méteres mélységben nyugszik a Lakóniai-öbölben. Pavlopetri valamikor minden bizonnyal egy virágzó kikötőváros lehetett, amelynek lakói a mediterráneum településeivel kereskedtek. Ez az időszak egybeesik a krétaiak kultúrájával, s szinte tözsomszédságában virágzott Mélosz-sziget egyik jelentős minószi városa, Filakopi.

http://hvg.hu/Tudomany/20090514_pavlopetri_elsullyedt_varos_regeszet

16. Bulgáriában hatalmas ókori kultikus komplexumra bukkantak az ősi trák lelőhelyen, **Perperikonban**, a Rodope-hegység keleti lejtőjén. **A legújabb feltárások során kiderült, hogy a megalitikus, kőoszlopokból emelt építmények szent helyek voltak, és közel 12 négyzetkilométernyi területen**

emelték őket. Perperikon városa körülbelül Kr. e. 5000 óta lakott hely volt. A város közelében található Tatul falunál emelt Orpheusz-szentély története Kr. e. 6000-re nyúlik vissza, azaz régebbi, mint a gízai piramisok. **Ráadásul a leletek arra utalnak, hogy a kultikus köveket emelő trákok kapcsolatban álltak a minósiakkal, és az általuk emelt létesítmények nagyon hasonlítanak a krétai oszlopokhoz.** A Kr. e. 1500 körül felépült kultikus hely mindegyik oltára legalább két méter átmérőjű volt. Az oltárokat a tűz kultuszát gyakorló trákok emelték, hasonló rituálék voltak honosak az ókori Egyiptomban, Krétán vagy a Hettita Birodalomban. **Éppen ezért a legújabb leletek a kutatók figyelmét a trákok és a minósiak közötti lehetséges kapcsolatra irányítják, amit eddig még nem kutattak.** A bemutatott szent helyek kísértetiesen hasonlítanak a Szantorini szigetén álló Mesza Vouno-hegyen nagy számban előforduló oromzatszentélyekhez. Bár ezek a helyszűke miatt jóval kisebbek – mégis mivesen faragták meg a „semmibe vezető” lépcsőket, melyeket a meredélyek szélén alakítottak ki. A krétai Anemoszpilia szentélyben (ahol embereket áldoztak!) a templom középső termében természetes szikla emelkedik ki a padlószintből, és ugyanezt látni a bulgáriai szent helyen is. Takarékoskodtak volna az építőanyaggal? Nem valószínű! Inkább arról lehetett szó, hogy az eredeti állapotban meghagyott szikla **a szent földet jelképezte.**
<http://en.wikipedia.org/wiki/Perperikon>

17. Akrotiriben a Kr. e. 1600-as években festett *Hajófelvonulás* című frízen több tucat tengerjáró hajót és három várost láthatunk. A világon még sehol sem találtak ebből a korból (bronzkor) való, ehhez hasonló, ennyire részletes rajzokat. Dr. Pásztor József szinte egy detektívre jellemző alaposítással ír az Akrotiriben fellelt freskókról: „**Akrotiriben a «Xeste3» épület 3. szobájában a következők észlelhetők: Freskók borítják a földszintet és az emeletet. A földszinten, ÉK-en mély «megtisztulási medence».** Északi falán három vagy több leány, egyikük balról jobb felé indul, kezében nyakláncsal. A másik középen ül, jobbra fordított arccal, fájdalomtól telt tekintettel, a lába megsérült (?), vérzik. A harmadik leány balra sétál, orcája jobb felé fordul – a keleti falon látható ajtóra (vagy oltárra?) tekintve. Az egész keleti fal kockaköből épültnek látszik, azaz a gondos festés ezt imitálja. E fal közepén a már említett zárt ajtó (vakajtó?), fölötté «**Szent szarvak (konszokrációs szarvak)**». **A szarvakról vér csepeg (vörös festék).** Egyéb figurák: több leány és legalább egy férfi a Ny-i és D-i falhoz tartozhatnak, mindkét szintet beleértve. **Az emeleten fiatal hölgyek láthatók az északi és keleti falon, sáfrányt gyűjtenek a sziklás tájon. Az összegyűjtött növényt mindkét oldalról a Központi Istennőhöz viszik, aki az északi fal oltára nyújtotta emelvényen ül. Közvetlenül az Istennő mindkét oldalán balról majom, jobbról szfinx látható – az imádat pózában.**” A társszerzővel közösen állapítottuk meg, hogy a *Hajófelvonulás* freskó **bal oldali városa semmiképp nem lehet a Nílus-deltában (Peru-nefer), mivel ott hegyek nincsenek, és a városkép is tipikusan krétai vagy thérai.** A hajóraj

Kréta felé halad. A jobb oldalon látszik Knósszosz a szürkés lépcsőivel, előtte Amnisszosz kikötő a horgonyzó kisebb hajókkal, és távolabb Mállia palotája feltételezhető. Théra és Kréta között, vele párhuzamosan egy sziget fekszik Kréta előtt, Dia. Fontos funkciót tölthetett be az ókorban, mivel e helyről jól be lehetett látni a Kréta-tengert. Így Amnisszosz védelmét szolgálta. Tehát a frízen a Knósszosz és Mállia közötti sziklaábrázolás inkább Dia lehet. Aki megfejti a látomásként is felfogható festmény mondanivalóját, azé lehet Atlantisz titkának kulcsa. A *Hajófelvonulás* című freskó bal oldali városát csatornák vették körül! A freskó Théra (Atlantisz) fővárosát (?) mutatja be a kép bal oldalán. A hajóraj Théráról indult Kréta felé. A Szantorinin ásó Marinatosz régészprofesszor szerint ez a város nagyon hasonlít az eltemetett görög Pompejire, a bronzkori Akrotirire. A legújabb teória szerint a kalderában csatornákkal övezett város is állhatott, de a beomláskor teljesen megsemmisült. Az ókori Mediterráneumban a körkörös csatornák jelenléte óriási kihívást és bravúrt jelentett az építőknek. A grandiózus építményekről Platón saját korában is hallhatott. Karthágóban még napjainkban is látható a körkörös hadikikötő és csatornája (a külső, kereskedelmi kikötővel), középen egy jókora szigettel, rajta teljesen ép szárazdokkal. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Haj%C3%B3> A hadikikötő szigetének fövényén méternyi vastag, összetört kerámiaréteg húzódik körkörösén, mintegy azt bizonyítva, hogy az ókorban itt „összesűrűsödött” a történelem Afrika északi partjain.

18. A legújabb krétai ásatások eredményei sokkolták a régészeket. A sziget partjain talált 130 ezer éves kőeszközök arra utalnak, hogy a Mediterráneum – és egyben az emberiség – 100 ezer évvel korábban indult felfedezőútra hajóival. A szakemberek az elmúlt két év során Kréta délnyugati partjain, Plakiasz városához közel kétezer tárgyat, így egykori balták maradványait találták meg. A Thomas F. Strasser – Eleni Panagopoulou által vezetett kutatócsoportban görög és amerikai régészek, geológusok dolgoztak (NG– 2010).

<http://www.multkor.hu/20100223> szazezer evvel korabban kezdodott a hajozas tortenete

A Pszíra sziget közelében, 40 méter mélységben történt kutatás vezetője Dr. Elpida Hadjidaki bűvárrégész, történész, a Görög Kulturális Minisztérium munkatársa, az East Carolina University docense volt. **A közelmúlt legkiemelkedőbb feltárása egy nagyméretű középső bronzkori hajó roncsa. A híres „minószi roncsban” közel 1000 amforát találtak, de az egykor benne lévő olívaolaj vagy bor maradványa már kimutathatatlan volt.** „A régész a hajót 10-15 méter hosszúnak tartja.” A kutatók szerint az ovális hajótest elsősorban parti hajózásra volt alkalmas, úgy működtek, mint a vízitaxik. Nagy testű háziállatok szállítására is alkalmasak voltak a partok közelében. Baird 2007-es véleményére alapozva: az Akrotiri frízen az

„admirális hajó” megközelítőleg 35 méter hosszú és 6 méter széles lehetett, 50 tonna teherbíró képességgel. Egysorevezős hajó, oldalanként 25 evezővel (görögben: pentékóntorosz), egy árboccal, mely az alkalmasan kialakított kötélzettel együtt négyszögletes vitorlát hordozott, s a kapitányon és a „tiszteken” kívül 120 tengerésszel akár Hispániáig is elhajózott. Gondoskodtak tehát az evezősök váltópárjainak meglétéről, s feltételezi – joggal –, hogy a hajósok egyben harcosok is voltak. Lényegében a tudósok a Hadjidaki által végzett feltárástól nyertek képet a minószi hajózás fejlettségéről, mivel ebből a korból nagyobb hajótest nem került látóterünkbe.
http://tudomany.ma.hu/tart/cikk/h/0/64452/1/tudomany/Mar_a_korai_osember_i_s_meghodontotta_a_tengert

19. Szantorinin előkerült egy – az egyik értelmezés szerint – harci jeleneteket bemutató freskó is, mely a vulkáni robbanás előtti időkből származik. A harcosok öltözködése szerint a minósziak (théraiak) csatát vívhattak a mükénéiekkel (marhabőr páncél). Igaza lehetett Platónnak, hogy az atlantisziak (minósziak) harcoltak a görögök (mükénéiek) előőrseivel. A Kr. e. XVI. században Athén – mint jelentős városállam – még nem létezett, de Mükéné és más városok, erődök igen. (Athén felemelkedése a Kr. előtti XIII. század második felére tehető.)

20. A nők elegánsak voltak, keblüket szabadon hagyták, gyönyörű ékszerekkel és fantáziadús hajviselettel rendelkeztek. Olyan kozmetikumokat használtak, amelyek a mai igényeknek is megfelelnek: piros rúzsok, illatos kenőcsök, gyűrűk. A darázsderekű nők igen díszes, harang alakú szoknyát hordtak, keblüket szabadon tartották. Ismerték a fogamzásgátlást és a különböző ajzószerket (például sáfrány). Ami mindenképp megragadja a mai látogatót, az a freskók kromatikája, az alakok összhangja, a flóra és fauna hatásos ábrázolási módja s főleg a jelenetek elbeszélő ereje.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Min%C3%B3szi_civiliz%C3%A1ci%C3%B3

21. Az ókori görögök a labirintuson, mint építészeti fogalmon, a Knósszoszban rejtőzködő palotát érthették, és a feltáró Arthur Evans angol régész is hasonló véleményen volt. A görög legendákban a labirintus a Minótauros lakhelye volt. A knósszoszi palota több mint 22 000 négyzetméteren terült el, nem véletlen, hogy gigantikus labirintusépítményét már az ókorban is összekapcsolták a Minótauros lakhelyével, ahol a görög (athéni) Thészeusz kegyetlen küzdelem után megölte a szörnyet. Itt élt tehát a félig ember, félig bika, akinek léte bizonyos vallási ceremóniához kapcsolódott. A legújabb verzió szerint Kréta déli részén, egy ősi bánya járatrendszerében vélték felfedezni brit és görög kutatók a labirintust. Az expedíciót vezető Nicholas Howarth, az Oxfordi Egyetem geográfusa Gortyn, Kréta római kori fővárosa közelében négy kilométer hosszúságú föld alatti komplexumot, kanyargós járatokat, kamrákat és

barlangokat talált. *„Meggyőződésem szerint Knósszosz jobb választás! Már Homérosz is említi, s így kerülhetett be egy olyan helyszín, mint Knósszosz a görög mitológiába”* – hangsúlyozta Andrew Shapland, a British Múzeum munkatársa. A palotaváros kivételes földrajzi és geológiai helyzete miatt (a Kefala-domb földtani okokból jobban ellenáll a földrengéseknek!) az ősök már a neolit elején betelepültek erre a területre. A Knósszosz alatti domb egyik tell telepének rétegében meglepően felfedezésre jutottak a régészek: *„Görögország legősibb farmépületeit fedezték fel Krétán, a knósszoszi régészeti helyszínen... A Kr. e. 7000–6400-ból származó épületeket a Kefala-domb geofizikai vizsgálata során lelték meg az athéni British School régészei és holland archeológusok, akik 2009 májusa óta végeznek kutatásokat a helyszínen – olvasható az ANA görög hírügynökség honlapján.”* Ezt a korai dátumot alig előzi meg néhány száz évvel korábban Çatal Hüyük (Anatólia) népeisége!

22. Már Kr. e. 373-ban beszámoltak az állatok életösztönét bizonyító esetekről. Földrengések és szökőárok pusztították a görög Helikét. A városban „tanyázó” patkányok, kígyók, bogarak tömegesen vonultak ki magasabb területekre, mivel megéreztek a közeledő katasztrófát. Tehát a történelmi feljegyzések szerint is az állatok megérik fejlett érzékszerveikkel a természeti katasztrófák, a földrengések, szökőárok közeledtét. Hasonló megfigyelést tehettek az akrotiriek is, miután az előmüködés vulkáni gázaitól, gőzeitől is mérgezett madarak zuhantak a városra, az állatok „furcsán” viselkedtek. A szerző is megélte lakóhelyén (Maglód) 2008-ban a szilveszteri földrengést, amikor néhány madár (cinke) a levegőből hullott a kertbe, és a megzavarodott kutyája is súlyosan megsérült.

http://www.allatbaratok.net/index.php?option=com_k2&view=item&id=2143:atitokzatos-hatodik-%C3%A9rz%C3%A9k&tmpl=component&print=1

23. Az Atlanti-óceán közepén fekvő szigetnek ugyan milyen „nézeteltérése” lehetett a tőle 4000 km-re fekvő, kőkori szinten élő Athénnal, ha a konfliktus idejét Platón kora előtt 9000 évre tesszük? Ha Atlantisz a görög földtől több ezer kilométerre lett volna – ahogyan azt napjainkban többen feltételezik –, akkor ugyan mit kerestek ott a görög istenek az Atlanti-óceán szigetein? Ilyen alapon a vikingeknek vagy a perzsáknak is görög isteneket kellett volna tisztelniük. „Platón – az időtlen értékű filozófus – tanítási célzattal gyakran rejtvényekben fejezte ki magát. Ilyenek voltak a főleg társadalomra vonatkozó matematikailag szóban és képekben körülírt megállapításai is (pl. a «platóni bűvös szám»). A megoldás mindig magában a szövegben rejtőzött, csak meg kellett találni azt az «Ariadné-fonalat», mely kivezetett e labirintusból a «megvilágosodás» napvilágára.”

24. A Nílus-delta Neith-templom papjai világosan kijelentik, hogy a szigettel (Atlantisszal) Egyiptomnak rendszeres kapcsolata volt (kereskedelmi és

politikai), ezért a hajók oda-vissza jártak. Sokkal valószínűbb, hogy az egyiptomi kereskedelmi hajók inkább Krétát (Thérát) vagy Ciprust látogatták, és nem az ötezer kilométerre fekvő Atlanti-óceán valamelyik szigetét. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy Egyiptomban nem került elő olyan rendkívüli lelet, amely igazolná Platón Atlanti-óceánról szóló állítását. Ugyanakkor nagy mennyiségben találtak minószi edény- és freskótöredékeket a Nílus-deltában (Avarisz, Peru-nefer).

25. Mindkét tengerjáró nép rendelkezett titkos térképekkel, és az akkor ismert világ határát jóval túllépték. Valószínű, hogy pontos információk öröklődtek egyik kultúráról a másikra. Úgy tűnik, hogy ez a tudás a minósziak vagy föníciaiak által hagyományozódott a későbbi kultúrákra, akik több ezer éven át az ókori világ nagy hajósai voltak.

26. A bibliai „tíz csapást” semmiképpen sem lehet összefüggésbe hozni egy atlanti-óceáni vulkanikus kataklizmával. Ugyanakkor vannak kutatók, akik a bibliai „tíz csapást” összefüggésbe hozzák a Théra erupciójával, mivel Avarisz feltárásakor a Nílus-deltában apró habköveket, vulkáni hamut találtak (lásd Manfred Bietak osztrák régész beszámolóit). NG Channel által sugárzott egyik kétrészes filmben az Egyiptomot sújtó tíz csapást egyértelműen Théra kitörésével magyarázzák a szakemberek.

27. Lehetséges, hogy a kikötőváros (Akrotiri) közelében lévő – Hédervári Péter által feltételezett – két vulkáni üst (kaldera) olyan partviszonyokat hozott létre, amely geológiai képződmény miatt kialakíthattak bonyolult vízi utakat, kikötőket. „Akrotiriben «görög Pompeji», a Nyugati ház «Miniatűr-frízén» ábrázolt, a hajórajt búcsúztató város képe is ezt sugallja. A lagúnában épült város előtt (kissé a középponttól balra), külön kis szigetekcskén egy magas torony – talán világítótorony – látszik, amely annyiban tér el a többi háztól, hogy ember nincs rajta. Ilyen ábrázolást látunk egy Haniában (Kréta) talált pecsételőn, valamint egy krétai aranygyűrűn (Minosz gyűrű). Mindhárom ábrázolás igen nagyfokú rokonságot mutat. Akrotiriben a mindennapok élete-, Haniában a hatalom kihangsúlyozása-, az aranygyűrűn a vallási, kultikus és mitológiai aspektus megjelenítésének igénye mutatkozik meg.”

28. A számos krétai palota együttes arra utal, hogy a minósziak is egyfajta szövetségben éltek, éppúgy, mint az atlantisziak. Kiderült, hogy Kréta tele van Knósszoszhoz hasonló felépítésű palotákkal és településekkel, ami arra enged következtetni, hogy Krétát nem egyetlen király uralta, hanem több független hatalmi központ lehetett a szigeten. Homérosz leírása nyomán Kréta királyai kilencven vagy száz város fölött uralkodtak⁶⁵ (Phaisztosz, Kató Zakrosz, Mállia, Knósszosz, Archanesz stb.), lásd Homérosz: 100 (Íl. II. 645-650), 90 (Od. XIX. 172-179)! Ezek mindegyike nem lehetett azonban a szó szoros értelmében vett város, beleértendő a falvak, paloták is.

29. Maguk a görögök is sokszor vélték úgy, hogy Heraklész oszlopai valójában Krétán található két hegyfok (Ida-hegy?) csúcsai lehettek. Ez a formai hasonlóság is erősítette a minószi bika- és holdkultusz kiterjedését. Galanopulosz szerint viszont a görögök nem Gibraltárt, hanem az Égei-tenger nyugati bejáratánál álló Maléia-fokot és a Ténaron-fokot (vagy Matapan-fokot) értették Héraklész oszlopain. Ezt a teóriát is sokan támadják, de az ellenkezőjét sem tudják bizonyítani.

30. Úgy Atlantisz szigetén, mint Krétán, évenként kétszer (vagy többször) arattak. A bronzkori Krétán – Phaisztosz közelében, a Messzara-síkságon – különösen fejlett volt a mezőgazdaság. Ez a sík terület napjainkban is Kréta éléstára. A déli parton találták meg a Mediterráneum egyik legjelentősebb kikötőjét, Kommoszt, melyet Agia Triada és Phaisztosz palotaközpontok irányítottak.

31. Az egyiptomiak Keftiunak nevezték a minószi birodalmat, ami azt jelenthette, hogy az 'oszlopok népe' (J. V. Luce⁹⁰). A freskókon, pecsételőkön számos oszlopmotívumot találtak. Bikát áldoztak! Az állatot az áldozati oszlophoz vezették, és ott végül feláldozták. (Ezt a mozzanatot mutatja be az Agia Triada-i szarkofágra festett képek sorozata.)

32. Az áldozati kőoszlopokra életfamotívumot véstek, és oltárnak használták. Máltán a Hagar Qim kőtemplomban tekintélyes nagyságú, igényesen faragott és díszített oszlopokat találtak. Krétán is nagy számban fordultak elő hasonmásai, főleg **miniatűr pecsételen**. Itt érdemes megállnunk és szemrevételeznünk ezeket a csodás minószi alkotásokat. Különösen izgalmas a Knósszoszban rejtélyes körülmények között előkerült Minósz gyűrű. Külön foglalkozik a gyűrű rejtélyével a könyv első részre. A szerző elkészítette a gyűrű hasonmását egy antik ötvössel a könyv részletes leírása alapján. A gyűrű Kr. e. 1500 körül készülhetett (lásd: 14. pont). Az Univerzum 83/10 (319. kötet) példányában írt izgalmas történet („Haláldróma egy minószi szentélyben”) még napjainkban is aktuális. A címlapon két nagyobb terrakottaláb látszik, ami az anemoszpiliai középső szentélyből került elő. A cikket az NG akkori számából vette át az újság, amelyet a feltáró görög régész házaspár írt közösen (Jannis és Efi). Kuriózum az előkerült, a „kivégző pap” ujján talált **ezüsből és vashól** készült gyűrű. A vas akkor még ritkaságnak számított, de a papnak a jobb kezén egy pecsételő is előkerült, amelyen **emberkormányozta csónak** ábrázolása díszelgett! A földrengés Kr. e. 1650 körül történhetett, tehát a gyűrűk jóval **korábban jöttek „divatba”**, igaz, a viselőik a kiváltságosok osztályához tartoztak. Itt is meg kell jegyeznünk, hogy a pontos dátumokkal adós még a tudomány!

A vassal bevont ezüstgyűrűt leírja az ARCHANES című könyv (múzeumi ismertető). Talán ez a legkorábbi vaselőfordulások egyike az Égeikumban, de

lehet, hogy meteorvas, és nem ipari előállítású. Egyiptomban is megjelenik a meteorvas a régészeti leletek között már Kr. e. 3000 táján. Szakellarakis ezt a kérdést nem érinti. A Héliopoliszban őrzött „ben-ben” kő is meteorvas lehetett, egyben piramisformához alapvetően hasonló, úgy, mintha az oldalai kezdenének „lefolyni” egyes pontokon. Az alak az atmoszférán átjutó tisztavas-meteorit formája.

33. Ünnepeket, vallási szertartásokat, zenét, nevetést és a hagyományossá váló krétai (minózi) táncot bemutató képeket láthatunk a knósszoszi palotában a *Freskók házában*. Valami ehhez hasonlót jegyzett le Plátón is Atlantiszról. A minósziak roppant kreatívak voltak, és a régészeti leletek egy erős, életteli, szabadságszerető és független népre utalnak, amely kiterjedt nemzetközi kereskedelmet fejlesztett ki. A lakosság olyan vallási és polgári elitet támogatott, mely hatalmát nem katonai erő, hanem közmegegyezés alapján gyakorolta.

34. Egy társadalom erejét reprezentálja az a képessége, hogy milyen eredményesen tudta a saját olvasztótégelyében keleszteni az őt körülvevő népeket. Kréta a bronzkorban valódi „melting pot” lehetett. Gazdagságát is részben ennek köszönhette. A korai égeiek és közel-keletiek nehéz, akár három utast szállító szekereket használtak, míg a minósziak a könnyű – egy vagy két embert hordozó – kocsikat szerették. Plátón Atlantiszában a hadsereg könnyű harci szekereket vonultatott fel! A könnyű szekereket viszont ismerték Krétán is a Kr. e. 1600–1500 körüli időkben, de rajta csak „istenek” jártak, kecskének maszkírozott szamar vontatta. A harci szekér bevezetése és széleskörű használata Kr. e. 1450-től, a mükénéi „konkviszta” utáni időkben történt.

35. Az egyik legvitatottabb kérdés napjainkban a Théra-vulkán bronzkori kitörésének időpontja. A szerző „Európa Atlantisza” című könyvében az összeomlás idejét Kr. e. 1628 körülre teszi tekintélyes szaktudósok forrásaira hivatkozva. A Théra-vulkán kitörésének a Kr. e. 1628. évre való datálásában, az ún. „**munkahipotézisben**” – a régészek-történészek és az atomfizikai és más objektív módszerekkel dolgozó abszolút kronológusok válasza között viszont –, mintegy 200 év eltérés mutatkozik, nevezetesen Kr. e. 1630 és Kr. e. 1430 között. A dátum attól függ, hogy C14-, történész- és régészeti módszert vagy bibliai megközelítést használunk, mivel a konszenzus még nem született meg). Egyelőre a legkevésbé ellentmondásmentes hipotézisnek az ún. „**rövid kronológiát**” tartják. Az úgynevezett SCIEM2000 projekt, amely 1999-ben kezdődött Manfred Bietak és mások kezdeményezésére, abból a célból jött létre, hogy egységes kronológiai rendszert hozzanak létre az Égei-tenger és a kelet-mediterrán térség időrendjére vonatkozóan. A kutatás ma is folyik. Valami történt (**radiokarbon-vizsgálatok!**) Kr. e. 1600 és Kr. e. 1525 körül (**asztronómusok és történészek álláspontja!**) – vagy Kr. e. 1480/70 (**régészek**

többségének álláspontja!) táján. Így a thérai erupció időpontjának kijelölése – újabb adatok hiányában – egyelőre megoldatlan.

Tom Pfeiffer beszámolója:

„2002 novemberében a kaldera egykori kiterjedését, alakját kutattam Théra szigetén, az Athinosz-öböl környékén. Amikor egy építkezés lehetővé tette, hogy a párkányon sétálhassak, dél felé haladva a minószói szinten észrevettem az alsó habkőréteg falában több kerek üreget. Meglepetéssel konstatáltam, hogy a földön egy sötét fadarab hever a legnagyobb üreg alatt. Ez 40 cm hosszú és 5 cm vastag volt, olívafaágnak látszott, részlegesen elszenesedve. E hely fölött 2 méterre az üregben látni lehetett egy faág átmetszetét. Jobbra 7 méterrel az első faágtól még nagyobb, emberszélességű üregre bukkantam, közelebb az aljzathoz, mely másik fához tartozott. Látni lehetett, hogy legalább két részre oszlik, a szélesebb üreg belsejében látható volt a megégett fa...

Archeológusokat kerestem fel az akrotiri ásatási helyen, akik kevés érdeklődést tanúsítottak. Elhatároztam, hogy azért megmutatom nekik a leletet – az egyikük szédülni kezdett a helyen, és boldog volt, hogy élve visszatérhetett... Azt mondták, hogy a hely nem eléggé fontos, azonkívül lehetetlen megvédeni. Nem kommentálták, hogy lehetséges volna nem csupán több kg fát nyerni, hanem intakt évgyűrűket is az erupció korából.

Informáltam Walter Friedrich professzort, aki olyan hamar jött, ahogy csak lehetséges volt, a tanítás miatt, és együtt meglátogattuk ismét a helyet 2003. februárban. Mivel Akrotiriben nem reagáltak kérésünkre, elhatároztuk, hogy magunk emeljük ki a fát, és megvizsgáljuk.

Szerencsés véletlen, hogy éppen ekkor túra indult az elbűvölő vulkánhoz. Az egyik résztvevő Peter, holland geológus volt, aki felajánlotta segítségét, hogy megpróbáljuk közösen a könnyű feladatnak látszó ág kiemelését a szélesebb üregből, ahol az ág átmetszete látható volt, mintegy 2 méterrel a talpazat fölött. Ezt kimozdítani eléggé nehéznek bizonyult, mivel a hely csak egy keskeny párkánynál volt elérhető a meredek sziklafalon, 200 méterrel a tengervíz felett és 30 méterrel a függőleges horzsakő- és hamufal alatt, mely nagy tömböket tartalmazott a laza lerakódásban. Létra használata kockázatosnak látszott, ezért elhatározták, hogy egymás vállára állnak. E dolog működött, Péter Tom Pfeiffer vállára állt s így Peter be tudott nyúlni az üregbe, a faág körül a tajtékköt kezdte kiásni. Egyszerűen nem akart azonban az ág kimozdulni, és amennyire elérte, kiderült, hogy az ág görbült és lehetetlenné tette a mély kiásást. Ezért egyszerűen megragadta az ágat és mozgatta, kockáztatva, hogy csak egy darabját sikerül megszerezni. A másik kockázat az volt, hogy egy évad alatt a hely megsemmisül, ha egy új szálloda épül ide.

Kétórás nehéz küzdelemmel mozgatta az ágat fel-le, jobbra-balra, körülötte a réteget lazítva, míg végül sikerült kihúzni. Súlya kb. 10 kg volt, mintegy 1 m hosszú és 15-20 cm átmérőjű, állapota kitűnő, mivel csak a külseje volt

elszenesedve, ott, ahol a kérge is látható volt. E darabot biztonságos helyen hagytuk a szigeten, nehogy megsemmisítse valaki.

2003 nyári hónapjaiban Walter Friedrich tudóscsoportot szervezett, akik majd analizálják a fát. A faág így Athénba utazott, majd Arhusba és végül Heidelbergbe, ahol a vizsgálat megtörtént. Az eredményt a „Science” oldalain publikálták (ez az eredmény: Kr. e. 1627–1600, 2σ konfidencia intervallumnál – 95,4% biztonsági szint).

A szomorú hír az, hogy a helyszín gyorsan elpusztult, leomlott a tajtékkő réteg és vékonyan beborította. Egy régi vízmosás volt a hely közelében, ahonnan a vízdaszivárgás fokozta a helyi eróziót. 2007-ben lehetőség nyílt, hogy az ág ottmaradt részét kibontsák. Az üregbe lehetséges volt bekúszni és beásni az ágdarabokhoz...

Később, 2007 júliusában megfelelő felszereléssel egy 4 fős csoportnak sikerült feltárni és megszerezni egy gyönyörű 2 m hosszú ágrészt a másik fából, melyhez a jobb oldali nagyobb üreg tartozott. E darab jelenleg a Perisszai Geológiai Múzeumban van, a másikat szigeti barátaiknak adták át, a cél azonban az, hogy múzeumba kerüljön.

A 2003-ban nyert faágnak a nagy erupcióval való egykorúságát az is igazolja, hogy az üreg alatt olívaleveleket találtak a tajtékkő alaprétegben, és számos minőszi edénycserép is előkerült a helyszín közelében. Ember alkotta struktúra is megfigyelhető volt, amely falnak vagy kútnak néz ki, olyan helynek, ahol a fának különösen fontos annak jelenléte” (fordította: dr. Pásztor József).

www.volcanodiscovery.com/en/santorini/minoan_eruption/1613bc_olive-tree-date.html

36. „Piri Reisnek – sokak szerint – olyan térképek jutottak birtokába, amelyek az ókori világ legismertebb könyvtárából, Alexandriából származtak. Az egykori tengerészek nappal a Nap, éjszaka a Hold, az égi pólus körüli állócsillagok – így a Nagy és Kis Medve – és a legfényesebb bolygó, a napnyugtakor, valamint hajnalodva majdnem a Nappal együtt megjelenő és eltűnő Vénusz szerint tájékozódtak. Minden bizonnyal 8 napéves naptárt használtak – mint később a görögök –, ezért vonult a mitológiában Minósz király 9 évenként barlangba, és kellett az athéniaknak a Thészeusz-mondakörben 9 évenként 7 ifjút és 7 szüzet áldozatul Krétára küldeni. 8 napév egyenlő majdnem teljesen pontosan 13 Vénusz csillagévvel vagy 5 Vénusz szinodikus évvel – utóbbi azonos fázistól azonos fázisig tartó időtartamot jelent. Minden 9. évben viszont lehetőség volt mind a tropikus napév, mind a holdév és Vénusz-év szinkronba hozatalára, az egybeesések megfigyelésére.” A babiloni csillagászok is állandóan figyelték és feljegyezték a Vénusz állását. A Vénusz ciklusai alapozzák meg a Közel-Keleten az ókori történeti időrendi rendszereket, ami körül ma is vita folyik. A régi „találmányok” könnyen elvesztek (lásd az **antiküthéri mechanizmust**). http://sztimpank.freeblog.hu/archives/2009/09/25/Szamitogep_az_okorbol_Az_antikutheraimechanizmus-ajanlo_az_oktoberi_IPM-hez/

37. A Théra-vulkán kitörése óta a madarak vándorlási szokásai megváltoztak az Égeikumban, mert egyes fajok (például a fecskék) fő vándorlási útvonala messze elkerüli Szantorini szigetét. Vajon milyen tiltó kód került genetikai állományukba? Köztudott, hogy vulkánkitörés, földrengés előtt az állatok viselkedése megváltozik. Nea- és Palea Kameni ma is gázokat (szén-dioxid, kén-dioxid) bocsát ki. Platón írt az „úszó szigetekről”, amelyek az Atlanti-óceánban komoly fejtörést okoztak a hajósoknak. Az Atlanti-óceán „hínármezőiről” az újkor hajósai is beszámolnak. A mükénéiek is találkozhattak az Égeikumban „úszó szigetekkel”, amelyek habkőből álltak össze (a habkő könnyebb a víznél). A legenda szerint így keletkezett Délosz szigete. A thérai vulkánból kilökődött és szigetekké összeállt, iszonyatos mennyiségű habkő konglomerátumon – a Tambora 1815-ös és a Krakatau 1883/4-es erupciója példájára gondolva – még a vegetáció is megjelenhetett, és évekig fennmaradt.

38. Platónnak tudomása volt a saját korát megelőző igen fejlett civilizációkról. A bölcs foglalkozott azzal a dilemmával, hogy miért emelkedtek fel, majd hanyatlottak le a fejlett társadalmak, egy időben, több alkalommal is. Platón a *Törvények* című harmadik könyvében – történelmi párbeszédében – írja, hogy az emberek elé kívánja tárni a civilizációk virágzásának ciklikus természetét. Az ember káros tevékenységének (fairság) következményeiről is beszámolt, amikor a fakitermelés által lecsupaszított Attika hegyeiről beszélt. Talán választ kaphatunk arra, hogy mi okozhatta a preklasszikus világ teljes pusztulását? A régebbi társadalmaknál a folyamatos fejlődést háborúk, vallási fanatizmusok, járványok vagy természeti katasztrófák akadályozhatták? Ilyen sajnálatos történések is – közvetve ugyan – hozzájárulhattak az atlantiszi legenda kialakulásához.

39. Az Égeikumban Kr. e. 1200 körül következett be a civilizációk ciklikus változásának egyik fordulópontja (tengeri népek). Gyakorlatilag hónapok vagy egy-két év alatt minden a semmibe veszett: irodalom, művészet, a monumentális építészet, várostervezés, orvoslás, matematikai tudományok, kézművesség, írástudás, fizika, csillagászat, kereskedelem és minden, amit egy magasan fejlett civilizáció hozott létre. A következő négyszáz év során az emberiség olyan sötét korszakon ment keresztül, hogy elődeik legtöbb vívmányát elfelejtették, vagy a mítoszok sötét kódéba süllyesztették.

40. Christopher Knight és Alan Butler feltételezi, hogy a 4000 évvel ezelőtti minószi kultúra virágzása egybeesett Britannia és a mai Franciaország megalitikus kultúráival, és használta a 366x60x6-os geometria alapelvét. A knósszoszi palota tervezése és építése során „szabvány-hosszmértékegységet” alkalmaztak. Ezt az egységet „minószi lábnek” nevezték el, amely 30,36 centiméterrel egyenlő (ez megfelel a Föld egy ívperce egyezred részének). Ezt az ősi tudást – feltehetően – Anatóliából még a neolitikum idején hozták

magukkal a Krétára érkező telepések. Bizonyíthatónak látszik továbbá, hogy a krétai civilizáció folyamatos kapcsolatot tartott fenn az atlanti népekkel. Stonehenge közelében olyan régészeti tárgyakat találtak, amelyek a minószi Krétán is készülhettek, jóval a mükénéi civilizáció előtt.

<http://www.bgs.ac.uk/research/highlights/bronzeAgeVisitors.html>

41. A legenda szerint az atlantisziak mohóvá és agresszívvá váltak, ezért birodalmukat Zeusz parancsára öntötte el a tenger. Platón műve azonban ezen a ponton megszakadt! Nem valószínű, hogy a görög főisten a görögökön kívül a közel-keletiek vagy Egyiptom felett is ítélkezett volna, noha Szantorini vulkáni kúpjának bronzkori kitörése és beomlása az egész Közel-Keleten többé-kevésbé katasztrofális következményekkel járt, különösen a parti sávban. A minószi társadalom több mint 1500 évig virágzott, ahol viszonylag békében élt a lakosság. A társadalmi változások okai részben ismertek: kataklizmák, a mükénéiek megjelenése, papok túlkapásai, a mezőgazdasági import összeomlása (búza), kecskék tömeges megjelenése (lerágtak minden zöldhajtást), globális éghajlati hatások stb.

42. Az atlantisziak (krétaiak) mint „áldozatok” sem voltak teljes mértékben ártatlanok a civilizációjuk hanyatlásában. Romlottakká váltak, és olyannyira kiveszttek belőlük a nemes erények – amelyek miatt korábban híresek és megbecsültek voltak (Platón szerinti értelemben) –, hogy saját sorsuk mint valamiféle isteni igazságszolgáltatás sújtott le rájuk. Hasonló sors jutott az atlantisziakra is.

43. A minószi civilizációt tektonikus földrengések, szökőárok (cunamik), valamint egy gigantikus méretű, beomlással járó vulkáni robbanás gyengítette meg. Kr. e. XVI. század körül – Krétától alig 100 km-re – a thérai megavulkán „felrobbant”, és hatása legalább ötször erősebb volt a Krakatau vulkánánál! A NASA felvételein jól látszanak a vulkáni törmelékanyaggal beborított, elsüllyedt bronzkori partszakaszok. Évszázadokig az életnek semmi nyoma nem maradt a szigeten, mivel a gyilkos vulkáni hamu belepte a megmaradt területeket, és elpusztult a vegetáció. Szantorinin a bronzkori kitörés előtt a humuszréteg vastagsága elérte az egy-másfél métert. A termőföld rétege a kalderafalban ma is látható. Közel 100 km³ vulkanikus anyag szóródott szét nagyjából ellipszis pályán, óriási területen, beleértve az egész északi féltekét (ez „sziklasűrűség egyenértékben”, DRE: több mint 60 km³). Ebben az időszakban az egyiptomiak és talán a kínaiak is írtak egy füstfátyolhoz hasonló jelenségről, amely vulkáni kitörés idején elhomályosította az égboltot.

44. A múlt század ötvenes éveiben ugyanazt tanították, amit részben most is – hogy a civilizáció története Kr. e. 3000 körül kezdődött a Nílus, a Tigris és az Eufrátesz völgyében, Egyiptom és Mezopotámia területén. Aránytalanul nagy

régészeti érdeklődés irányult erre a térségre! Ez a „dogma” annyira belénk ivódott, hogy szinte minden más keletű kultúra háttérbe szorult. A történelemkutatás időközben sokat változott, mivel az első civilizációk bizonyíthatóan Anatóliában (Çatal Hüyük) és a Fekete-tó partvidékén alakultak ki, Kr. e. 5600 előtt. Ez a népesség meglepően magas mesterségbeli tudással rendelkezett három évezreddel Kheopsz piramisának építése előtt. Az „özönvíz előtti” népek túlságosan hosszú ideje nem kapják meg az őket megillető figyelmet. (A titkok fátylát jelenti, hogy az anatóliai Göbekli Tepe évezredekkel megelőzte a fent említett kultúrákat!)

45. „Özönvíz túlélői” népesítették be Krétát, miután Kr. e. 5600/5500 körül átszakadt a Boszporusz-gát, és elöntötte a sokkal mélyebben fekvő Fekete-tó partvidékét, és megszületett a Fekete-tenger. Feltételezik, hogy a tó partvidékén már akkor és ott fejlett földművelő életmódot folytató közösségek voltak. Közöttük széles körben elterjedt lehetett a nagy istennő kultusza, ami egyfajta közös nyelvként szolgált. A vízözön után sohasem látott migráció indult el Levante, Nílus-delta, Nyugat-Európa, Balkán (Vinča), Kárpát-medence (Körös-kultúra), Kükládok, Kréta és Málta területei felé. William Ryan térképen rajzolta be a menekülő túlélők útvonalát. Feltételezi, hogy a vinçai, sumer és a minószi írásrendszer közös őse egy olyan írás, amely a Fekete-tó környékén jött létre valamikor az özönvíz előtt. Az újabb kutatások előbb a Földközi-tenger felé való „átcsordulást” mutatják a jégkor végi olvadáskor, a Kr. e. VIII. évezredben, ekkor egy „folyódelta” keletkezett a Márvány-tenger felé.

46. A jégkorszakban a Küklád szigetei „egybeolvadt” tömböt alkottak. A világ tengereinek vízszintje ekkor érte el a legalacsonyabb szintet (Kr. e. 15 000 és Kr. e. 11 500 között). Az emberiség csak most kezdi felfedezni a civilizálódás kibontakozását, melynek első fontos állomása Çatal Hüyük volt, a kőkori metropolisz (vagy Hacilar, Çayonü, Göbekli Tepe, Jerikó). A világ legrégebb városa, közel tízezer éves! Tudjuk, hogy hirtelen történt melegezés következtében a világ tengereinek vízszintemelkedése elérhette a 120-130 métert. A Kükládok hatalmas, összefüggő szigetét elöntötte a tenger, és ma csak a magasabb hegyek és fennsíkok látszanak ki a vízből. Ez lehetett az emberiség első civilizációinak legnagyobb áradással járó drámája – ha hirtelen történt – melyet a modern ember megélhetett a Földön. Hasonló lehetett, mint ami Kr. e. 6100 körül következett be (radiokarbon dátum) az Északi-tengeren. Norvégiától 100 km-re, északnyugatra, a tektonikus rengés által kiváltott hatalmas ún. Storegga földcsuszamlás és az azt követő cunami elöntötte, legalább időlegesen, a teljes „Doggerlandot”, ahol manapság már a tengervíz hullámzik. Itt találnak a bűvárok, halászok olykor átmeneti kőkorból származó, ember készítette eszközöket. A partokon a cunami Skóciában 80 km-re is behatolt, 4 méteres magasságot elérve. Norvégiában a 3-11 métert regisztráltak.

47. Krétán senki sem örökítette meg magát életnagyságúnál hatalmasabb szobor formájában (mint például Máltán) csak azért, hogy ekképpen demonstrálja felsőbbrendűségét vagy isteni voltát. (Kivételem Anemoszpilia fából készült istenszobrára, amelynek agyagból égetett lábát az Archaneszi Régészeti Múzeumban őrzik. Az Istenség felső része fából készült, és tűzben megsemmisült.)

48. A minósziak fejlesztették ki azt a freskófestő technikát, amellyel a festéket a frissen meszelt, még nedves falra hordták fel. A száradás során a színszemcsék mélyen beivódtak a vakolatba, ezért időállóvá vált a kép. Valószínű, hogy ez a falfestési technika az egyik legkelendőbb krétai exportcikk lehetett Egyiptomban. A minósziak egész palotát építettek az egyiptomi Avariszban – Perunferben (Tell el-Dab'a), és minden szobát telefestettek furcsán impresszionista jellegű képekkel, amelyeknek némelyikében mintha a háromezer évvel későbbi Picasso köszönné vissza.

49. Knósszosz számos csodája közül kevés újítás áll a helyén olyan szilárdan, mint a három fecskefark-illesztésű, agyag vízvezető cső, amely éppoly pontosan helyezkedik el a szerelőaknában, mint amikor 4000 évvel ezelőtt először lefektették. A csövek fokozatosan elvékonyodnak, hogy lassítsák a víz áramlását, s ez – akár csak a parabolikus szennyvízcsatornák és a kövezett utak mentén elhelyezett ülepítő aknák – azt bizonyítja, hogy a minósziak tökéletes ismerői voltak a hidrodinamikának. Palaikasztro többször elpusztult; a Szantorini okozta katasztrófa utáni újjáépítés és végső pusztulás korából előkerült egy szándékosan megrongált, összetört és megégett férfi istenszobor (még a visszerek is látszanak a végtagokon) maradványa. Az 50 cm magas férfiszobor (vízilóagyarból készült, de voltak benne szerpentinből, hegyikristályból, fából, aranyból, illetve egyiptomi festékből készült részek is) a matriarchális hagyomány és szinte kizárólagos kultusz előzetes megszakadására utal. Palaikasztro az egyik legnagyobb feltárt minószi város (lásd még: „The Palaikastro Kouros”). A kikötőváros alapterülete fénykorában elérte a 45 km²-t. Kréta keleti részén az egyik leghatalmasabb kozmopolita kereskedelmi központ volt és kapcsolatban állott Thérával (Akrotirivel). Szent táncra vonatkozó fogadalmi agyagszobrokat találtak a Petszophasz-hegyen álló szentélyben, amely a várostól délre fekszik.

50. Kissé hipotetikusnak tűnik, ha arra gondolunk, hogy a minószi civilizáció (Atlantisz) fejlődésében meddig juthatott volna el, és milyen szerepet játszott volna egy modern világ megépítésében. Charles Pellegrino¹¹⁰ *A Vezúv kísértetei* című könyvében a következőt írta: „A minószi civilizáció a nulladik évre akár elérhette volna a Holdat és a Marsot, Kr. u. 155-ös évre a legközelebbi csillagokat. Kr. u. 2000-re a Star Trek nem látónoki elmeszülémény lett volna, hanem ásatag ereklje, ha nincs a thérai vulkánkitörés. Ahogy hanyatlak a Római

Birodalom, úgy hanyatlik a világ, melyet legföljebb három évszázad választott el a gőzmozdonytól, sőt, akár a repüléstől, és ötven év múlva akár kiléphettek volna a bolygók, a csillagok közé...”

Konklúzió

Az 50 tipp nem fedi le teljesen a minőszi civilizáció történelmét, csupán rávilágít arra, hogy az alig száz éve ismert kultúráról még keveset tudunk. A puzzle összerakása olykor elakad, mert egyes kockák hiányoznak belőle. Persze a minőszi kultúrát „suo tempore” – a „maga idejében” kell érteni. Ez a csodálatos civilizáció eltűnt az ókorban, mint egy szupernóva, és helyét kőd borította be. A gyorsuló világunkban nap mint nap születnek újabb felfedezések, amelyek komoly fejtörést okoznak a tudósoknak. Lassan átértékelődik a hajdanvolt primitív őseink sztereotípiája. Mégsem voltak talán annyira tudatlanok. A régiek is sokat tudtak, és a mai, kissé öntelt világunkban lassan felismerjük, hogy mennyire törekenyek vagyunk. Indonézia, Haiti, Chile, Kína, Japán napjaink élő példája. A működő társadalmak régi rendje pillanatok alatt összeomolhat, de a világ államai talán mégis összefognak! És mi lenne akkor, ha az egész Földet érné egy váratlan kataklizma? A túlélőknek meg kellene küzdeniük a mindennapi életért. A tudósok szerint a katasztrófák rendszeresen bekövetkeznek, hogy utánuk új civilizációk indulhassanak. A régi legendákra úgy kell tekintenünk, mint az emberiségnek a földfelszín örökös változásaival kapcsolatos próféciáira.

Maglód, 2012.07.30.

Dr. Móczár István